

Nové pozoruhodné nálezy březnic (Diptera: Ephydriidae) v České republice

Tadeusz Zatwarnicki¹ & Zbyněk Kejval²

¹*Instytut Biologii, Uniwersytet Opolski, ul. Oleska 22, PL 45-052 Opole; email: zatwar@uni.opole.pl*

²*Muzeum Chodska, Chodské náměstí 96, CZ-344 01 Domažlice; e-mail: kejval@muzeum-chodska.com*

ZATWARNICKI T. & KEJVAL Z. 2022: Nové pozoruhodné nálezy březnic (Diptera: Ephydriidae) v České republice. (New remarkable records of shore flies (Diptera: Ephydriidae) from the Czech Republic). *Západočeské entomologické listy* 13: 78–85, 13-12-2022.

Abstract. New records of flies from the family Ephydriidae are presented. Seventeen species are recorded from the Czech Republic for the first time: *Athyroglossa flaviventris* (Meigen, 1830), *Ditrichophora olivacea* (Becker, 1896), *Gymnoclasiopa aulisioi* (Canzoneri, 1976), *Hyadina scutellata* (Haliday, 1839), *Hydrellia frontosa* Becker, 1926, *H. geniculata* (Stenhammar, 1844), *H. meigeni* Zatwarnicki, 1988, *H. porphyrops* Haliday, 1839, *H. stratiotae* Hering, 1925, *H. subalbiceps* Collin, 1966, *Notiphila* (*Notiphila*) *brunipes* (Robineau-Desvoidy, 1830), *N. (N.) subnigra* Krivosheina, 1998, *Parydra* (*Chaetoapnaea*) *obliterata* Duda, 1942, *Parydra* (*Parydra*) *undulata* Becker, 1896, *Philygria stenoptera* Hollmann-Schirmacher, 1998, *Polytrichophora* (*Sklodowskopa*) *indistincta* Stuke, 2016, and *Scatella* (*Neoscatella*) *subguttata* (Meigen, 1830). Seven species, *Cnestrus lepidopes* Becker, 1896, *Pelina similis* Papp, 1974, *P. subpunctata* Becker, 1896, *Philygria oblecta* Becker, 1896, *Scatella* (*S.*) *obsoleta* Loew, 1861, *Scatophila pumilio* (Loew, 1860), and *Subpelignus limosinus* (Becker, 1896), are recorded from Bohemia for the first time. *Diclasiaopa niveipennis* (Becker, 1896), *Hydrellia flavicornis* (Fallén, 1823), and *Scatella* (*Scatella*) *lutosa* (Haliday 1833) are newly recorded and their occurrence in the Czech Republic is thus confirmed.

Key words: Ephydriidae, faunistics, new records, Czech Republic

ÚVOD

Březnicovití (Ephydriidae) patří ke skupinám dvoukřídlých, jejichž zástupci obývají převážně různé typy mokřadů nebo alespoň vlhká stanoviště. V České republice mělo podle posledního seznamu spolehlivě doložený výskyt celkem 141 druhů, z toho 125 jich bylo známo z Čech a 108 z Moravy (KUBÁTOVÁ-HIRŠOVÁ 2009). Po roce 2009 byly poprvé hlášeny celkem tři další druhy: *Scatella obsoleta* Loew, 1861 (ZATWARNICKI & IRWIN 2018), *Ochthera schembrii* Rondani, 1847 (KEJVAL 2020) a *Athyroglossa ordinata* Becker, 1896 (KEJVAL 2021). Zároveň byly nově publikovány některé změny v nomenklatuře (nové kombinace a synonyma) týkající se středoevropské fauny, zejména rodů *Allotrichoma* Becker, 1896, *Atissa* Haliday, 1837, *Diasemocera* Bezzi, 1895, *Psilopa* Fallén, 1823 a *Scatella* Robineau-Desvoidy, 1830, viz MATHIS & ZATWARNICKI (2012), ZATWARNICKI (2018), ZATWARNICKI & IRWIN (2018), ZATWARNICKI (2022) a ZATWARNICKI & MATHIS (2022).

Tato práce přináší údaje k výskytu celkem 27 druhů a v sedmnácti případech jde o první nálezy na území České republiky. Dokladový materiál pochází

převážně ze současných sběrů druhého autora v západních Čechách (po roce 2020) a ze sbírky Miroslava Bartáka (starší sběry z rozmezí let 1978–2012).

MATERIÁL A METODIKA

Všechny lokality mají v závorce uveden čtyřčíselný kód čtverce ze sítě pro faunistické mapování živočichů (PRUNER & MÍKA 1996) a jsou řazeny podle těchto kódů (vzestupně). Pro určení většiny materiálu z Muzea Chodska (druhým autorem) byly použity práce COLLIN (1966), DRAKE (2001) a KUBÁTOVÁ-HIRŠOVÁ (2003); materiál determinčně obtížných rodů a málo známých druhů (zejména *Gymnoclasiopa* Hendel, 1930, *Notiphila* Fallén, 1810, *Hydrellia stratiotae* Hering, 1925, *Pelina subpunctata* Becker, 1896) a některé jednotlivé samičí kusy určil/revidoval T. Zatwarnicki. Údaje k celkovému rozšíření druhů pochází z osobní databáze prvního autora. Fotografie sbírkových exemplářů byly pořízeny fotoaparátem Canon 7D s objektivem 70–200/f4 a mikroskopickým objektivem Nikon 10x/0.3 Plan Fluor. Jednotlivé snímky byly složeny a následně upraveny pomocí programů Zerene Stacker a Adobe Photoshop

9.0.2. Zkratky sbírek (v závorkách): MCH – Muzeum Chodska, Domažlice; NMPC – Národní muzeum, Praha; NHRS – Naturhistoriska Riskmuseet, Stockholm (T. Zatwarnicki det.); SMOČ – Slezské zemské muzeum, Opava; CZUP – Česká zemědělská univerzita, Praha (coll. M. Barták, T. Zatwarnicki det.). Další použité zkratky: NPR – národní přírodní rezervace, PP – přírodní památka, PR – přírodní rezervace, MT – Malaisheho past, PT – žluté/bílé misy, CN – síť na střeše auta, alt. – nadmořská výška (altituda).

Sběry v NPR Soos byly prováděny na základě výjimky ze zákona SR/0116/SL/20-3 vydané Správou chráněné krajinné oblasti Slavkovský les.

PŘEHLED NÁLEZŮ

Athyroglossa flaviventris (Meigen, 1830)

Moravia, Bystřice (6378), břeh řeky Olše, 49°38'08"N 18°42'20"E, alt. 335 m, 6.–8.VII.2007, M. Barták lgt., 3 ♂♂ 4 ♀♀ (CZUP).

Evropský druh, známý pouze z Bosny a Hercegoviny, Itálie, Německa, Rakouska, Rumunska a Švýcarska.

První nález v České republice.

Cnestrus lepidopes Becker, 1896

Bohemia: Vráž, severozápadně obce (6550), rybník Landa env., 49°24'N 14°7'E, alt. 400 m, 20.–26.VI.2009, M. Barták lgt., 1 ♀; dtto, 2.IV.–10.V. 2011, 3 ♂♂ 2 ♀♀; dtto, 2.–8.VI.2012, 1 ♀; dtto, 6.–16.VI.2015, 2 ♂♂ (vše CZUP). Raspenava, jihozápadně obce (5156), Šolcův rybník env., 50°52'49"N 15°6'52"E, alt. 350 m, 1.VII.–3.VIII.2011, M. Barták lgt., 2 ♀♀ (CZUP).

Palearktický druh, v Evropě se známým výskytem v České republice, Maďarsku, Německu, Polsku, Rumunsku, Slovensku a Velké Británii. V České republice byl zatím hlášen jen z jediné lokality na Moravě – Úvalenské louky u Krnova (ZATWARNICKI 1996).

První nálezy v Čechách.

Diclasiope niveipennis (Becker, 1896)

Bohemia, Uhlířské Janovice (6156) – Strančice (6054), CN, 12.IX.1992, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP). Moravia, Prostějov (6568) – Kunštát (6465), CN, 5.VIII.1992, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP).

Druh se známým výskytem v Evropě a Afrotropické oblasti. V České republice byly hlášeny nálezy na dvou lokalitách, Praha-Kunratice a Vysoký Chlumec (KARNECKÁ 1980, 1988), které jsou považovány za sporné a druh proto v posledním seznamu naší fauny chybí, viz KUBÁTOVÁ-HIRŠOVÁ (2003, 2009).

Potvrzení výskytu v České republice.

Ditrichophora olivacea (Becker, 1896)

Bohemia: Kokořínský důl (5553), 50°26'N 14°35'E,

smíšený les, alt. 260 m, 8.VII.1985, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP). Kunice-Vrchy (6054), 49°55'52"N 14°41'19"E, vlhká louka, 15.VI.1986, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP). Mnichovice-Božkov (6054), 49°56'N 14°42'E, listnatý les, alt. 350 m, 3.VII.1984, M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP). Praha-Šárka (5951), 50°06'N 14°19'E, smíšený les, alt. 300 m, 4.VI.1985, M. Barták lgt., 1 ♂ 2 ♀♀ (CZUP). Sázava, 5 km severně (6055), 49°55'N 14°55'E, vlhká louka, 29.VII.1991, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP).

Moravia, Horní Lomná, 3 km severně (6477), 49°33'N 18°40'E, louka u potoka, alt. 520 m, 20.VI.1986, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP).

Evropský druh známý zatím jen z Německa, Polska, Rumunska a Švýcarska.

První nálezy v České republice.

Gymnoclasiopa aulisioi (Canzoneri, 1976)

Bohemia: Krkonoše, Labský důl (5259), okolí řeky Labe, 50°45'48"N 15°33'05"E, MT, alt. 1040 m, 24.–27.VIII.2006, J. Vaněk lgt., 1 ♀ (CZUP). Duchcov, 2 km západně (5448), 50°36'N 13°43'E, alt. 220 m, 24.IV.1993, M. Barták lgt., 2 ♀♀ (CZUP). Štěpánov, 1 km severozápadně (5449), okolí Lukovského potoka, alt. 370 m, 22.V.1994, M. Barták lgt., 3 ♂♂ 2 ♀♀ (CZUP). Štrbice (5449), alt. 400 m, listnatý les, 8.V.1994, M. Barták lgt., 2 ♂♂ 1 ♀ (CZUP). Kokořínský důl (5553), 50°26'N 14°35'E, smíšený les, alt. 260 m, 8.VII.1985, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP). Březno (55-5645), 27.V.–18.VI.2000, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP). Deštné v Orlických horách, jihovýchodně obce (5764), Luisino údolí, 50°18'N 16°25'E, alt. 880 m, okolí potoka, 25.VII.1983, M. Barták lgt., 1 ♂; dtto, 15.VII.1983, 1 ♂ 1 ♀ (CZUP). Praha-Bohnice, 2 km severně (5852), 50°09'N 14°26'E, 28.VI.1981, M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP). Praha-Holešovice (5852) 50°07'N 14°26'E, alt. 200 m, břeh řeky, 16.V.1984, M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP); dtto, 22.V.1984, 1 ♀; 10.VII.1983, 3 ♂♂ (CZUP). Praha-Troja (5852), 50°07'N 14°24'E, alt. 200 m, okolí řeky Vltavy, 16.IV.1985, M. Barták lgt., 5 ♂♂ 1 ♀ (CZUP). Čelákovice (5854), 50°10'N 14°49'E, lužní les, alt. 180 m, 27.IV.1978, 1 ♀; dtto, 14.V.1991, M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP). Praha-Šárka (5951) 50°06'N 14°19'E, alt. 300–370 m, 7.IV.1986, 2 ♀; dtto, 12.IX.1985, 1 ♀; dtto, 2.X.1986, M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP). Praha-Háje (5953), 50°01'N 14°32'E, alt. 250 m, vlhká louka, 26.IV.1989, M. Barták, 1 ♂ 1 ♀ (CZUP). Praha-Hlubočepy (5952), Prokopské údolí, 50°02'N 14°23'E, alt. 250 m, smíšený les, 16.IV.1983, M. Barták lgt., 2 ♀♀ (CZUP). Lázňě Bohdaneč (5959-60), NPR Bohdanečský rybník, 21.V.1991, B. Mocek lgt., 1 ♀ (CZUP). Koda (6050), 49°56'N 14°06'E, alt. 350 m, vlhká louka, 5.V.1984, 4 ♂♂ 2 ♀♀ (CZUP). Kunice, severozápadně obce

(6053), alt. 450 m, 29.IV.–1.V.1983, M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP). Choltice (6059), PR Choltická obo-
ra, 6.X.1978, B. Mocek lgt., 1 ♀ (CZUP). Uhlířské
Janovice, 5 km západně (6156), 49°53'N 15°03'E,
alt. 460 m, vlhká louka, 26.IV.1992, M. Barták
lgt., 1 ♀ (CZUP); dtto, V.–VI.1997, M. Barták
lgt., 1 ♂ (CZUP). Černá Řeka (6542), 49°24'37"N
12°45'24"E, na kameni v Černém potoce, alt. asi
640 m, 8.VI.2021, Z. Kejval lgt., 1 ♂ (MCH). Vráž,
severozápadně obce (6550), rybník Landa env.,
49°24'8"N 14°7'8"E, alt. 430 m, 24.III.–28.IV.2010,
M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP). Prášily, 3 km severně
(6846), 49°08'N 13°23'E, alt. 810 m, břehy Křemel-
né, 29.VIII.1994, M. Barták lgt., 1 ♂ 1 ♀ (CZUP).
Temelín, jihovýchodně obce (6852), 49°10'54"N
14°23'10"E, alt. 510 m, mokřad v areálu elektrárny,
MT, 21.V.–24.VI.2007, J. Farkač lgt., 1 ♀ (CZUP).
Pancíř (6854), 49°10'N 13°16'E, alt. 1000 m, louka,
24.VIII.1989, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP). Modra-
va, severovýchodně obce (6947), břeh řeky Výdry,
49°02'29"N 13°30'27"E, alt. 930 m, 28.VII.2020,
Z. Kejval lgt., 1 ♂ (MCH).

Moravia, Strachotín (7065), 48°54'N 16°39'E,
12.V.1982, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP).

Druh taxonomicky obtížného rodu, celkem nedávno
popsaný z Itálie a později hlášený z Německa (STU-
KE 2010), Sardinie (ZATWARNICKI 2012) a Řecka
(STUKE 2014). Vzhledem k množství nových lokalit
(viz výše) bude nepochybně více rozšířený a nevzá-
cný. Velmi se podobá druhu *G. nigerrima* (Strobl,
1893), ale liší se, mimo jiné, poněkud světlejšími ty-
kadly a chodidly.

První nálezy v České republice.

***Hyadina scutellata* (Haliday, 1839)**

Bohemia, Plzeň-Bolevec (6246), rybník Košinář
(severozápadní břeh), 49°46'52"N 13°23'57"E, alt.
320 m, smyk litorální vegetace, 7.VI.2021, Z. Kejval
lgt., 5 ♀♀ (MCH).

Evropský druh, známý z Bulharska, Finska, Francie,
Irska, Maďarska, Německa, Nizozemska, Polska,
Slovenska a Velké Británie.

První nález v České republice.

***Hydrellia flavicornis* (Fallén, 1823)**

Bohemia, Dolní Lhota (6645), PR Luňáky,
49°22'31"N 13°14'42"E, alt. asi 400 m, smyk litorál-
ní vegetace mělkého rybníka, 27.VII.2021, Z. Kejval
lgt., 1 ♂ (MCH).

Druh s výskytem v Evropě (kromě jižní části) a se-
verní evropské části Ruska. V České republice byly
publikovány nálezy na lokalitě Vysoký Chlumec-Ma-
lý Olešný u Sedlčan (KARNECKÁ 1985, 1988), které
však byly považovány za sporné a druh proto v po-
sledním seznamu naší fauny chybí, viz KUBÁTOVÁ-

-HIRŠOVÁ (2003, 2009).

Potvrzení výskytu v České republice.

***Hydrellia frontosa* Becker, 1926**

Bohemia, Rokytnice v Orlických horách, severo-
západně obce (5864), Julinčino údolí, 15.VII.1984,
B. Mocek lgt., 1 ♂ (CZUP).

Evropský druh, známý zatím pouze z Maďarska,
Rumunska a Slovenska (ZATWARNICKI 1996, PAPP
2009).

První nález v České republice.

***Hydrellia geniculata* (Stenhammar, 1844)**

Bohemia, Horšovský Týn (6443), zámecký park,
49°32'01"N 12°56'15"E, rybník v nivě potoka, na lis-
tech *Nuphar lutea*, alt. 375 m, 16.VI.2021, Z. Kejval
lgt., 9 ♂♂ 2 ♀♀ (MCH, NMPC, SMOC).

Druh s výskytem v Itálii, Německu, Rakousku, Švéd-
sku, hlášený také z Japonska (Hokkaido). Pro po-
drobnosti k nové lokalitě viz komentář pod druhem
H. stratiotae.

První nález v České republice.

***Hydrellia meigeni* Zatwarnicki, 1988**

Bohemia: Krkonoše, Labská louka (5259),
50°46'11"N 15°32'32"E, PT, alt. 1350 m, 23.–
26.V.2001, J. Vaněk lgt., 1 ♂ 1 ♀ (CZUP). Rozvadov,
asi 5 km jižně (6341), tůň u Kateřinského potoka,
49°37'09"N 12°33'55"E, alt. 500 m, Z. Kejval lgt.,
1 ♂ (MCH). Nemanice, jihozápadně obce (6542),
49°25'49"N 12°42'40"E, niva Nemanického potoka,
alt. 500 m, smyk mokřadní vegetace, 12.VI.2021,
Z. Kejval lgt., 1 ♂ (MCH).

Evropský druh, známý z Finska, Francie (pouze Kor-
sika), Maďarska, Německa, Polska, Rakouska, Ruska
(pouze severozápad evropské části), Švédska a Velké
Británie.

První nálezy v České republice.

***Hydrellia porphyrops* Haliday, 1839**

Bohemia: Kateřina (5840), NPR Soos, potok Sá-
zek, 50°8'59"N 12°25'21"E, alt. 440 m, na listech
Callitriche sp., 6.VII.2021, Z. Kejval lgt., 2 ♂♂
3 ♀♀ (MCH). Černá Řeka (6542), Černý potok,
49°24'51"N 12°45'04"E, alt. 615 m, na listech
Callitriche sp., 26.VI.2021, Z. Kejval lgt., 1 ♂ 1 ♀
(MCH); dtto, 8.VII.2021, Z. Kejval lgt., 3 ♂♂ 3 ♀♀
(MCH). Nemanice, jihozápadně obce (6542), niva
Nemanického potoka, 49°25'49"N 12°42'40"E, alt.
500 m, smyk mokřadní vegetace, 6.IX.2021, Z. Kej-
val lgt., 1 ♂ 1 ♀ (MCH). Purkarec, severozápadně
obce (6852), 49°08'N 14°26'E, okolí potoka, alt.
400 m, 26.VII.1995, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP).

Moravia: Bystřice (6378), 49°38'N 18°42'E, vlhký
les, MT, alt. 335 m, 3.V.–6.VI.2009, M. Barták lgt.,

1 ♂ (CZUP); ditto, 5.VII.–10.VIII.2009, M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP).

Evropský druh, známý z Finska, Francie, Irska, Itálie, Německa a Velké Británie.

První nálezy v České republice.

***Hydrellia stratiotae* Hering, 1925**

Bohemia: Horšovský Týn (6443), zámecký park, 49°32'01"N 12°56'15"E, rybník v nivě potoka, na listech *Nuphar lutea*, alt. 375 m, 16.VI.2021, Z. Kejval lgt., 5 ♂♂ 2 ♀♀ (MCH, NMPC, SMOC). Postřekov, jihovýchodně obce (6542), PR Postřekovské rybníky, Obecní rybník env., 49°27'17"N 12°49'46"E, na vegetaci mělké tůně, alt. 400 m, 13.VII.2021, Z. Kejval lgt., 3 ♂♂ (MCH).

Evropský druh se známým výskytem v Dánsku, Maďarsku, Nizozemsku, Polsku a Velké Británii. Larvy nepochybně minují v listech mokřadních rostlin, jako u všech druhů rodu *Hydrellia* Robineau-Desvoidy, 1830, avšak podrobná pozorování zatím chybí. Výše uvedené nálezy naznačují, že jde o polyfágní druh. Řezan pilolistý (*Stratiotes aloides*), který by podle druhového jména mohl být živnou rostlinou, je v České republice v současnosti velmi vzácným druhem a na uvedených lokalitách se určitě přirozeně nevyskytuje (ani v jejich širokém okolí); stulík žlutý (*Nuphar lutea*) se na lokalitě Postřekov nevyskytuje (J. Sladký, osobní sdělení). Na lokalitě Horšovský Týn byl na stejném místě také rozsáhlý porost rdestu kadeřavého (*Potamogeton crispus*) a stulík rostl asi dva metry od břehu (Obr. 1).

První nálezy v České republice.

***Hydrellia subalbiceps* Collin, 1966**

Bohemia: Krkonoše, Labská louka (5259), 50°46'11"N 15°32'32"E, PT, alt. 1350 m, 23.–

Obr. 1. Rybník s porostem stulíku a rdestu kadeřavého na lokalitě Horšovský Týn. Foto: Z. Kejval.

Fig. 1. Pond with growths of the Yellow Water-lily and the Curly-leaf pondweed at the locality Horšovský Týn. Photo: Z. Kejval.

26.V.2001, J. Vaněk lgt., 1 ♂ 1 ♀ (CZUP). Šumava, Kyselovský les (7350), 48°41'25"N 14°03'18"E, peat-bog, PT, alt. 725 m, 21.–23.VIII.1997, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP).

Západopalearktický druh, široce rozšířený v Evropě a severní Africe (Alžírsko, Maroko, Tunisko).

První nálezy v České republice.

***Notiphila (Notiphila) brunipes* (Robineau-Desvoidy, 1830)**

Bohemia: Horšovský Týn (6443), zámecký park, 49°32'01"N 12°56'15"E, rybník v údolí potoka, na listech *Nuphar lutea*, alt. 375 m, 16.VI.2021, Z. Kejval lgt., 5 ♀♀ (MCH). Plzeň-Bolevec (6246), Malý Bolevecký rybník, 49°46'29"N 13°24'20"E, alt. 310 m, 7.VI.2021, Z. Kejval lgt., 1 ♀ (MCH).

Evropský druh, široce rozšířený, včetně evropské části Ruska. Pro podrobnosti k lokalitě Horšovský Týn viz komentář pod druhem *H. stratiotae*.

První nálezy v České republice.

***Notiphila (N.) subnigra* Krivosheina, 1998**

Bohemia: Třebeň, 2 km severovýchodně obce (5840), břeh jezera Sorgen, 50°8'47"N 12°25'22"E, alt. 440 m, Z. Kejval lgt., 2 ♂♂ (MCH). Nemanice, jihozápadně obce (6542), niva Nemanického potoka, 49°25'41"N 12°42'38"E, alt. asi 500 m, Z. Kejval lgt., 1 ♂ (MCH).

Evropský druh, známý z Bulharska, Dánska, Estonska, Itálie, Irska, Maďarska, Německa, Polska, Švédska a Velké Británie.

První nálezy v České republice.

***Parydra (Chaetoapnaea) obliterated* Duda, 1942**

Bohemia: Čelákovice (5854), 50°10'N 14°49'E, alt. 180 m, lužní les, 14.V.1991, M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP). Velké Popovice, 2 km jihozápadně (6053), 49°55'N 14°37'E, okraj lesa, alt. 450 m, 13.X.1984, M. Barták lgt., 1 ♂ 1 ♀ (CZUP). Lenora (7048), PP Malá niva, asi 48°54'38"N 13°49'E, alt. 780 m, rašeliniště, 29.IV.1999, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP). Spálenec (7049), asi 48°54'N 13°57'E, 10.VI.1990, alt. 800 m, vlhká louka, M. Barták lgt., 1 ♂ 1 ♀ (CZUP).

Evropský druh s výskytem v Bulharsku, Dánsku, Itálii, Maďarsku, Německu, Polsku, Rumunsku a Švédsku. Dříve byl považován za synonymum *P. coarctata* (Fallén, 1813), liší se však černými chodidly a žilkou R_{2+3} bez apendixu (BESCHOVSKI & ZATWAR-NICKI 2004).

První nálezy v České republice.

***Parydra (Parydra) undulata* Becker, 1896**

Bohemia, Kateřina (5840), NPR Soos, 50°09'00"N 12°24'03"E, alt. 440 m, smyk vegetace slaniska,

5.VII.2021, Z. Kejval lgt., 1 ♀ (MCH).
Evropský druh, známý pouze z Běloruska, Německa, Polska, Rakouska, Švédska a Velké Británie.
První nález v České republice.

***Pelina similis* Papp, 1974**

Bohemia: Březno (55-5645), 27.V.–18.VI.2000, M. Barták lgt., 1 ♂ (CZUP). Dobřany (6345), Šlovický vrch, 46°39'45"N 13°18'53"E, smykem vegetace mělkých tůní na pastvině, alt. 350–400 m, 19.VII.2021, Z. Kejval lgt., 1 ♂ (MCH). Horšovský Týn (6443), 49°31'37"N 12°56'11"E, močál s jezírkem v nivě Radbuzy, alt. 370 m, 16.VI.2021, Z. Kejval lgt., 3 ♂♂ 2 ♀♀ (MCH).

Evropský druh s výskytem v Bulharsku, České republice, Maďarsku, Rumunsku, Řecku, Španělsku, Ukrajině a Velké Británii. V České republice známý jen ze dvou lokalit na Moravě: PR Slanisko Novosedly (HIRŠOVÁ 1999a) a NPR Rašeliniště Skřítek v Jeseníkách (ZATWARNICKI 1996).

První nálezy v Čechách.

***Pelina subpunctata* Becker, 1896**

Bohemia, Kateřina (5840), NPR Soos, 50°09'00"N 12°24'03"E, alt. 440 m, smykem vegetace slaniska, 19.V.2020, Z. Kejval lgt., 1 ♂ (MCH).

Evropský druh se známým výskytem v České republice, Itálii, Maďarsku, Německu, Nizozemsku, Řecku a bývalé Jugoslávii. V České republice je dosud známá jediná lokalita na jižní Moravě – PR Slanisko

Novosedly (KUBÁTOVÁ-HIRŠOVÁ 2003, 2006).

První nález v Čechách.

***Philygria obtecta* Becker, 1896**

Bohemia, Františkovy Lázně [„Franzsnbd“], V. 1900, F. Kowarz lgt., 1 ♂ (NHRS).

Evropský druh, široce rozšířený, v České republice uváděný z Krkonoš (Ruda, Pančavská louka) (KARNECKÁ 1976) a okolí Lednice (VAŇHARA 1981). Nálezy H. Karnecké však nebyly později považovány za věrohodné, viz KUBÁTOVÁ-HIRŠOVÁ (2003, 2009).

První spolehlivý nález v Čechách.

***Philygria stenoptera* Hollmann-Schirmmacher, 1998 (Obr. 2)**

Bohemia, Krkonoše, Pekelský potok, 50°38'13"N 14°40'20"E, u potoka, MT, alt. 550 m, 30.VII.–14.VIII.2009, J. Vaněk lgt., 1 ♂ (CZUP).

Evropský druh, nedávno popsáný z Rakouska a Švýcarska, a později hlášený pouze z Německa (STUKE 2011).

První nález v České republice.

***Polytrichophora (Sklodowskopa) indistincta* Stuke, 2016**

Bohemia, Předhradí (6162), řeka Krounka env., alt. 380 m, 1.–6.VII.1994, M. Barták lgt., 1 ♂ 5 ♀♀ (CZUP).

Druh popsáný v rámci revize rodu *Polytrichophora* Cresson, 1924 západního Palearktu, známý zatím jen

Obr. 2. *Philygria stenoptera* z lokality Pekelský potok. Foto: T. Zatwarnicki.

Fig. 2. *Philygria stenoptera* from the locality Pekelský potok (stream). Photo: T. Zatwarnicki.

z Německa (STUKE 2016). Jeho odlišení od příbuzných druhů je možné jen na základě studia detailních samčích znaků (terminálií zadečku).

První nález v České republice.

***Scatella (Scatella) lutosa* (Haliday, 1833)**

Bohemia, Kateřina (5840), NPR Soos, 50°09'00"N 12°24'03"E, alt. 440 m, PT, 5.VII.2021, Z. Kejval lgt., 1 ♂ (MCH).

Druh s výskytem na většině území Evropy a také v severní Africe. Pro Českou republiku ho uvádí KOWARZ (1894), ale žádné konkrétní nálezy nebyly publikovány, a tak ve všech novějších seznamech chybí.

První spolehlivý nález a potvrzení výskytu po více než 100 letech.

***Scatella (S.) obsoleta* Loew, 1861**

Bohemia: Plzeň-Bolevec (6246), rybník Košinář, 49°46'51"N 13°23'58"E, smyk vegetace na březích (částečně písčitých), alt. asi 320 m, 1.VII.2020, Z. Kejval lgt., 1 ♀ (MCH). Plzeň-Bolevec (6246), Velký Bolevecký rybník, 49°46'34"N 13°23'27"E, smyk vegetace na březích (částečně písčitých), alt. 310 m, 2.VI.2022, Z. Kejval lgt., 1 ♂ (MCH); dtto, 49°46'38"N 13°23'41"E, 6.X.2022, 2 ♂♂ 2 ♀♀ (MCH). Tušť, severně obce (7155), Velká pískovna, 48°53'52"N 14°53'37"E, smyk písčitých břehů jezera, alt. 445 m, 14.IX.2021, Z. Kejval lgt. et det., 17 ♂♂ 6 ♀♀ (MCH, NMPC, SMOC).

Druh široce rozšířený v Nearktické a Palearktické oblasti, včetně severní Afriky (Maroko) (ZATWARNICKI & IRWIN 2018). V České republice je známá zatím jen jediná lokalita na severovýchodní Moravě – Bystřice, břeh řeky Olše (ZATWARNICKI & IRWIN 2018). Početný výskyt na lokalitě Tušť (Obr. 3) odpovídá psamofilní charakteristice druhu, viz SCHEIRING & FOOTE (1973).

První nálezy v Čechách.

Obr. 3. Břehy jezera v bývalé pískovně na lokalitě Tušť. Foto: Z. Kejval.

Fig. 3. Lakeside in former sand-pit at the locality Tušť. Photo: Z. Kejval.

***Scatella (Neoscatella) subguttata* (Meigen, 1830)**

Bohemia, Plzeň-Bolevec (6246), Velký Bolevecký rybník, 49°46'34"N 13°23'49"E, alt. 400 m, smyk písčitého břehu, 25.IX.2021, Z. Kejval lgt., 1 ♀ (MCH); dtto, 17.VII.2022, 1 ♀ (MCH); dtto, 6.X.2022, 3 ♂♂ 4 ♀♀ (MCH).

Druh s výskytem v západním Palearktu, v Evropě poměrně široce rozšířený, včetně řady ostrovů, např. Faerské ostrovy, Island a Kréta. Podobně jako předchozí *S. obsoleta*, také tento druh se vyznačuje vazbou na písčité místa, viz např. DAHL (1959).

První nálezy v České republice.

***Scatophila pumilio* (Loew, 1860)**

Bohemia, Duchcov, jihozápadně obce (5448), rybník Velký Klín, 20.VI.1995, M. Barták lgt., 1 ♀ (CZUP). Evropský druh se známým výskytem pouze v České republice, Německu a Polsku. V České republice byl hlášen jen z NPR Slanisko u Nesytu na jižní Moravě (KUBÁTOVÁ-HIRŠOVÁ 2006). Výše uvedená nová lokalita se nacházela v těžebním prostoru povrchového dolu a od roku 1996 již neexistuje, viz BARTÁK & VAŇHARA (2001).

První nález v Čechách.

***Subpelignus limosinus* (Becker, 1896) (Obr. 4)**

Bohemia, Kateřina (5840), NPR Soos, 50°09'02"N 12°24'15"E, alt. 440 m, slaniska, PT, 5.VII.2021, Z. Kejval lgt., 23 ♂♂ 29 ♀♀ (MCH, NMPC, SMOC). Druh široce rozšířený v západním Palearktu, v Čes-

Obr. 4. *Subpelignus limosinus* z NPR Soos. Foto: T. Zatzwarnicki.

Fig. 4. *Subpelignus limosinus* from the Soos National Nature Reserve. Photo: T. Zatzwarnicki.

Obr. 5. Slaniska v NPR Soos. Foto: Z. Kejval.

Fig. 5. Salt marshes in the Soos National Nature Reserve. Photo: Z. Kejval.

ké republice pravděpodobně dosti vzácný a lokální, hlášený zatím jen ze dvou lokalit na jižní Moravě: PR Slanisko Novosedly (ZATWARNICKI 1996, jako *Atissa limosina*) a rybník Nesyt u obce Sedlec (HIRŠOVÁ 1999b, jako *Atissa limosina*). Všechny tři v současnosti známé lokality jsou státem chráněná slaniska, což potvrzuje halofilní charakteristiku druhu, viz např. SZADZIEWSKI (1983). V NPR Soos byl sbírán především v místech holých ploch slaneého bahna (Obr. 5).

První nález v Čechách.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem kolegům, kteří se různým způsobem podíleli na vzniku a výsledné podobě naší práce. Miroslav Barták (CZUP) a Yngve Brodin (NHRS) zapůjčili sbírkový materiál ke studiu; Jindřich Roháček (SMOC) a Vítězslav Plášek (Ostravská univerzita, Ostrava) významně pomohli s realizací výpůjček; Jiří Sladký (Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Plzeň) poradil s určením rostlin a poskytl další cenné floristické informace; Hana Kubátová-Hiršová (Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Brno) a Jindřich Roháček přispěli kontrolou rukopisu v rámci recenzí.

LITERATURA

- BARTÁK M. & VAŇHARA J. (eds) 2001: Diptera in an Industrially Affected Region (North-Western Bohemia, Bílina and Duchcov Environs) II. *Folia Facultatis Scientiarum Naturalium Universitatis Masarykianae Brunensis, Biologia* **105**: 249–514.
- BESCHOVSKI V. & ZATWARNICKI T. 2004: Faunistic review of the subfamily Ephydrinae in Bulgaria (Insecta: Diptera: Ephydridae) with some data from other European countries. *Acta Zoologica Bulgarica* **56**: 31–55.
- COLLIN J. E. 1966: A contribution towards the knowledge of the male genitalia of species of *Hydrellia* (Diptera, Ephydridae). *Bollettino del Museo Civico di Storia Naturale di Venezia* **16** [1963]: 7–18.
- DAHL R. G. 1959: Studies on Scandinavian Ephydridae (Diptera Brachycera). *Opuscula Entomologica (Supplementum 15)*: 1–224.
- DRAKE C. M. 2001: The British species of *Notiphila* Fallén (Diptera, Ephydridae), with the description of a new species. *Dipterists Digest* **8**: 91–126.
- HIRŠOVÁ H. 1999a: An ecological study on the shore fly community (Diptera, Ephydridae) of a salt marsh. Pp. 47–52. In: JEDLIČKA L. (ed.): *Dipterologica Bohemoslovaca* **9**: 1–214.
- HIRŠOVÁ H. 1999b: Ephydridae. Pp. 365–371. In: ROZKOŠNÝ R. & VAŇHARA J. (eds): Diptera of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO, II. *Folia Facultatis Scientiarum Naturalium Universitatis Masarykianae Brunensis, Biologia* **100**: 229–458.
- KARNECKÁ H. 1976: Index of concordance as a new method for the evaluation of the similarity of communities. *Věstník Československé společnosti zoologické* **40**: 279–285.
- KARNECKÁ H. 1980: Shore flies (Diptera) new to the fauna of Czechoslovakia. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **77**: 419–423.
- KARNECKÁ H. 1985: A review of species of *Hydrellia* (Rob.-Desv.) found in Bohemia (Diptera, Ephydridae). *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **82**: 315–319.
- KARNECKÁ H. 1988: Evaluation of interspecific relationships in Ephydridae (Diptera) from fish pond habitats in Central Europe (Bohemia). *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **85**: 381–394.
- KEJVAL Z. 2020: Zpráva o prvním nálezu březnice *Ochthera schembrii* (Diptera: Ephydridae) ve střední Evropě. (Report on the first finding of the shore fly *Ochthera schembrii* (Diptera: Ephydridae) in Central Europe). *Západočeské entomologické listy* **11**: 84–85. Online: <https://www.entolisty.cz>.
- KEJVAL Z. 2021: Několik pozoruhodných nálezů lupic a březnic (Diptera: Dolichopodidae, Ephydridae) v západních Čechách v letech 2017–2020. (Several remarkable findings of long-legged flies and shore flies (Diptera: Dolichopodidae, Ephydridae) in western Bohemia in 2017–2020). *Západočeské entomologické listy* **12**: 54–58. Online: <https://www.entolisty.cz>.
- KOWARZ F. 1894: *Catalogus insectorum faunae bohemicae. II. Fliegen (Diptera) Böhmens*. Verlag der Physiokratischen Gesellschaft, Prag, 42 pp.
- KUBÁTOVÁ-HIRŠOVÁ H. 2003: *Shore flies (Diptera: Ephydridae) of the Czech Republic and Slovakia*. Unpublished doctoral thesis, 200 pp. [Deposited in: Přírodovědecká fakulta, Masarykova Univerzita, Brno].
- KUBÁTOVÁ-HIRŠOVÁ H. 2006: Notes on the checklist of Ephydridae (Diptera) of the Czech Republic and Slovakia. *Entomofauna carpathica* **18**: 43–46.
- KUBÁTOVÁ-HIRŠOVÁ H. 2009: Ephydridae Zetterstedt, 1837. In: JEDLIČKA L., KÚDELA M. & STLOUKALOVÁ V. (eds): *Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia*. Electronic version 2. <<http://edvis.sk/diptera2009/>> + CD-ROM: ISBN 978-80-969629-4-5.
- MATHIS W. N. & ZATWARNICKI T. 2012: Revision of New

- World Species of the Shorefly Subgenus *Allotrichoma* Becker of the Genus *Allotrichoma* with Description of the Subgenus *Neotrichoma* (Diptera, Ephydriidae, Heamedini). *ZooKeys* **161**: 1–101.
- PAPP L. 2009: Additions to the Diptera fauna of Hungary. *Folia entomologica hungarica* **70**: 225–242.
- PRUNER M. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). *Klapalekiana* **32 (Supplementum)**: 1–115.
- SCHEIRING J. F. & FOOTE B. A. 1973: Habitat distribution of the shore flies of Northeastern Ohio (Diptera: Ephydriidae). *Ohio Journal of Science* **73**: 152–166.
- STUKE J. H. 2010: Die Uferfliegen Niedersachsens und Bremens (Diptera: Ephydriidae) – Teil I. *Entomologische Zeitschrift* **120**: 171–189.
- STUKE J. H. 2011: Eine kritische Liste der aus Deutschland nachgewiesenen Ephydriidae mit der Beschreibung einer neuen Art (Diptera). *Entomologische Zeitschrift* **121**: 115–126.
- STUKE J. H. 2014: Neue Funde von Ephydriden (Diptera) aus Griechenland, mit der Beschreibung einer neuen Art. *Studia dipterologica* **20** [2013]: 189–213.
- STUKE J. H. 2016: A contribution to the knowledge of *Polytrichophora* Cresson (Diptera: Ephydriidae) in the Western Palaearctic, with the description of three new species. *Studia Dipterologica* **22** [2015]: 67–76.
- SZADZIEWSKI R. 1983: Flies (Diptera) of the saline habitats of Poland. *Polskie Pismo Entomologiczne* **53**: 31–76.
- VANHARA J. 1981: Lowland forest Diptera (Brachycera, Cyclorrhapha). *Acta Scientiarum Naturalium Academiae Scientiarum Bohemoslovacae Brno* **15(1)**: 1–32.
- ZATWARNICKI T. 1996: New records of Western Palaearctic shore flies (Diptera: Ephydriidae). *Annals of the Upper Silesian Museum, Entomology* **6–7**: 107–125.
- ZATWARNICKI T. 2012: The Ephydriidae of Sardinia (Diptera). Pp. 733–748. In: NARDI G., WHITMORE D., BARDIANI M., BIRTELE D., MASON F., SPADA L. & CERRETTI P. (eds): *Biodiversity of Marganai and Montimannu (Sardinia). Research in the framework of the ICP Forests network. Conservazione Habitat Invertebrati, Vol. 5*. Cierre Edizioni, Sommacampagna, Verona, 896 pp.
- ZATWARNICKI T. 2018: Solving the puzzle of taxonomic position of the petroleum fly by resurrection of *Diasemocera* Bezzi from *Psilopa* Fallén (Diptera: Ephydriidae) with proposed specific and generic synonymies. *Annales Zoologici* **68**: 527–552.
- ZATWARNICKI T. 2022: Notes on selected genera of shore flies (Diptera: Ephydriidae), with removals to *Drosophilidae*, *Heleomyzidae* and *Milichiidae*. *Annales Zoologici* **72**: 389–432.
- ZATWARNICKI T. & IRWIN A. G. 2018: Taxonomic notes on the genera *Scatella* and *Scatophila* (Diptera: Ephydriidae) with a remark on *Trixoscelis chilensis* (Trixoscelididae). *Zootaxa* **4377**: 91–109.
- ZATWARNICKI T. & MATHIS W. N. 2022: Biogeographic anomalies in shore flies as revealed in revision of the shore-fly genus *Subpelignus* Papp (Diptera: Ephydriidae). *Proceedings of the Entomological Society of Washington* **124(3)**: 683–707.

Obdrženo do redakce: 19.5.2022

Přijato po recenzích: 19.9.2022